

stolene, en let adgang til samtidig at få krav om erstatning af det offentlige for ulovlig frihedsberøvelse pådømt, men af praktiske grunde foreslås det, at retten kan udskyde erstatningsspørgsmålet til behandling efter afgørelsen om frihedsberøvelsens lovlighed, således at denne afgørelse, der bør træffes snarest muligt, ikke sinkes af erstatningsspørgsmålet, hvis klarlæggelse kan kræve yderligere oplysninger. Der er i den foreslåede bestemmelse alene tale om en udsættelse af erstatningsspørgsmålets behandling efter de i dette kapitel indeholdte regler, ikke om henskyndelse af spørgsmålet til senere særskilt behandling efter den borgerlige retsplejes almindelige regler.

Til § 470.

Af hensyn til den frihedsberøvedes tarv er det nødvendigt, at der beskikkes ham en sagfører, medmindre han ikke ønsker det, f. eks. fordi han selv har antaget en sagfører. Vedkommende administrative myndighed vil derimod som oftest kunne give møde uden beskikkelse af sagfører, men forslaget åbner dog adgang til, at retten kan beskikke sagfører også for den besluttende myndighed, når der skønnes at være fornøden anledning dertil, f. eks. når det drejer sig om sociale udvalg i mindre kommuner.

Såfremt frihedsberøvelsen er iværksat, skal den frihedsberøvede bringes til stede i retten, hvis retten bestemmer det, eller han selv fremsætter ønske herom. Dette er nødvendigt dels af hensyn til sagens rette oplysning, dels fordi det har stor betydning for den frihedsberøvede, at han kan få lejlighed til at udtale sig for en dommer. Den frihedsberøvede kan dog ikke forlange sig fremstillet i retten, hvis retten efter de foreliggende oplysninger om hans tilstand, f. eks. fordi hans mentale tilstand er til hinder herfor, eller fordi han lider af smittefarlig sygdom, finder, at fremstilling ikke bør finde sted. Af hensyn til den frihedsberøvedes tilstand kan det ofte være nødvendigt, at retten sættes på hospitalet eller anstalten. Af samme grund kan det i særlige tilfælde være nødvendigt at afhøre den frihedsberøvede ved anstaltens værning, uanset at sagen iøvrigt behandles af en anden ret. Da det også i andre tilfælde kan være tilstrækkeligt, at der gives den frihedsberøvede lejlighed til at udtale sig over for retten på det sted, hvor han opholder sig, foreslås det, at det overlades til retten at træffe bestemmelse herom.

Til § 471.

Da det offentlige har en selvstændig interesse i afgørelsen om frihedsberøvelsens lovlighed, bør det

ikke være overladt parterne selv at bestemme, hvilke oplysninger de vil forelægge retten. Det foreslås derfor, at retten skal drage omsorg for sagens oplysning. For i så vidt omfang som muligt at undgå vidneafhøring for anden domstol end den, der skal træffe afgørelsen i sagen, foreslås det, at reglerne i § 171, stk. 2, om vidners mødepligt i straffesager, der er mere vidtgående end i almindelige borgerlige sager, skal finde anvendelse.

Det vil i almindelighed ikke være nødvendigt at afhøre vedkommende læge i retten, idet det må antages, at hans skriftlige erklæring oftest vil være tilstrækkelig. Såfremt det under hensyn til sagens karakter i enkelte tilfælde alligevel findes nødvendigt at afhøre lægen, bør dette i så vidt omfang som muligt kunne finde sted ved retten på det sted, hvor hospitalet eller anstalten er beliggende, eller hvor han bor eller opholder sig, idet det vil være upraktisk og uforment, om han f. eks. for at supplere sin skriftlige erklæring skulle rejse til en fra anstalten fjerntliggende domstol. Tilsvarende betragtning kan anføres for andre til hospitalet eller anstalten knyttede personer og for personer knyttet til den besluttende myndighed. Der er derfor foreslået en særlig regel, hvorefter afhøring af disse personer ved værninget henholdsvis for anstalten og for den besluttende myndighed bliver hovedreglen, der dog ikke udelukker den dømmende ret fra at bestemme, at afhøring skal ske for denne, jfr. § 171, stk. 3.

Til § 472.

Da det offentlige som nævnt kan have en selvstændig interesse i at få fastslået ved dom, om frihedsberøvelsen er lovlig, og da det påhviler dommeren at sørge for sagens oplysning, foreslås det, at retten i tilfælde af en parts udeblivelse afgør, om frihedsberøvelsens lovlighed kan prøves på det foreliggende grundlag, eller om udsættelse skal finde sted.

Til § 473.

Om retsmødernes offentlighed finder de almindelige regler i retsplejelovens § 29 anvendelse, således at der er adgang til at beslutte, at dørene skal lukkes, bl. a. når offentlig forhandling vil tilføje nogen en uforment krænkelse. Især af hensyn til den frihedsberøvede, men også af hensyn til de personer, der har givet oplysning i sagen, foreslås det endvidere, at retten kan bestemme, at der ved offentlig gengivelse af forhandlingen i retten og af dommen ikke må ske offentliggørelse af navn, stilling eller bopæl for nogen af de under sagen nævnte personer.